

Kommunstyrelsen

Arbetsmarknadsdepartementet

KS § 194 Dnr KSN 2016-000544

Promemoria Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

Sammanfattningsvis handlar promemorian om att staten sänker ersättningsnivåerna för kommunernas mottagande av ensamkommande barn från 1900 kronor per dygn för barn upp till och med 17 år till 1350 kronor per dygn och till 750 kronor per dygn för ungdomar 18-21 år. Eftersom de olika formerna för ersättning till kommunerna idag antingen erhålls som en direkt utbetalning till kommunerna, utifrån avtal av platser för ensamkommande barn, eller genom att kommunerna måste eftersöka vissa ersättningar håller Bengtsfors kommun med om att ett förenklat regelverk för de statliga ersättningarna till kommunerna för mottagandet är nödvändigt och ett bra sätt att på sikt minska kommunernas kostnader för administrationen kring mottagandet.

Beredande organ

Kommunchefen och chefen på ensamkommandeteamets tjänsteskrivelse
2016-08-11

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättat remissvar daterat 2016-08-09 som sitt eget yttrande.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Sandra Persson, 0531-52 60 13
sandra.persson@bengtsfors.se

Promemoria Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

(ID-nummer: A2016/01307/I)

Sammanfattning

Sammanfattningsvis handlar promemorian om att staten sänker ersättningsnivåerna för kommunernas mottagande av ensamkommande barn från 1900 kronor per dygn för barn upp till och med 17 år till 1350 kronor per dygn och till 750 kronor per dygn för ungdomar 18-21 år. Eftersom de olika formerna för ersättning till kommunerna idag antingen erhålls som en direkt utbetalning till kommunerna, utifrån avtal av platser för ensamkommande barn, eller genom att kommunerna måste eftersöka vissa ersättningar håller undertecknad med om att ett förenklat regelverk för de statliga ersättningarna till kommunerna för mottagandet är nödvändigt och ett bra sätt att på sikt minska kommunernas kostnader för administrationen kring mottagandet.

Bakgrund

Den stora ökningen av antalet ensamkommande barn under 2015 medförde stora utmaningar för kommunerna. Det är viktigt att värna kvalitet och säkerhet i mottagandet av ensamkommande barn och unga. Samtidigt måste regelverken ta hänsyn till kommunernas förutsättningar och bidra till en effektiv användning av skattemedel.

Dagens system för ersättning till kommunerna för mottagande av ensamkommande barn och unga är inte ändamålsenligt utan har lett till ett svåröverskådligt regelverk som även är administrativt betungande. Ersättningen för mottagandet av ensamkommande barn och unga bör därför i större utsträckning än i dag utgöras av schabloner.

Regeringen aviserade i vårpropositionen 2016 att man avsåg att återkomma med förslag för att förenkla regelverket, förbättra kommunernas placeringsförutsättningar, minska den administrativa bördan och öka kostnadseffektiviteten.

Analys

3.1 Ersättning för beredskap för mottagande av ensamkommande barn

Bengtsfors kommun vill påvisa svårigheten för en liten kommun att med den nya ersättningen kunna hålla en hög kvalitet på mottagandet av ensamkommande barn. Då den nya ersättningen bygger på Migrationsverkets prognoser och kommunens tilldelade andel i promille, ger 7 dagars ersättning för obelagda platser inte mycket ekonomiskt stöd för att kunna hålla kvar en god kompetens hos personal på kommunens HVB. Detta är viktigt om prognosen plötsligt ändras och antalet ensamkommande barn ökar på ett liknande sätt som skedde hösten 2015. Arbetsmarknadsdepartementet menar att den fasta delen på 500,000 kronor bör göra det möjligt även för små kommuner att upprätthålla en kapacitet och beredskap för mottagandet, men 500,000 kronor täcker inte personalkostnaden under lång tid. Små kommuner har svårare att rekrytera och behålla utbildad personal, och behöver i större utsträckning än stora kommuner kunna behålla den personal som utbildats med kommunens pengar, även i perioder då mottagandet tillfälligt avtagit.

3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommunen

Den nya schablonersättningen på 52 000 kronor kan till synes verka som en höjning av ersättningen till kommunerna, men om man tittar närmare på vilka kostnader som denna ersättning ska täcka, ser man att det inte är troligt att medlen kommer att täcka de kostnader som den är avsedd för.

En grundutredning av ett ensamkommande barns behov kan inte enbart utgå från frågeställningen om barnets behov bäst tillgodoses av en placering i familjehem, HVB eller stödboende. Ett ensamkommande barn kan, liksom alla andra barn i Sverige, även ha behov av andra insatser som till exempel samordnade insatser mellan socialtjänst och sjukvård, kvalificerade insatser mot missbruk och så vidare. Även om informationen kring ett ensamkommande barn från början ofta både är knapphändig och inte alltid speglar den verkliga situationen barnet kommer från eller befinner sig i så har Socialstyrelsen genom olika uttalandet gjort klart att en grundutredning kring ett ensamkommande barn inte kan göras lika gedigen som kring ett barn som länge befunnit sig i Sverige. Detta anser Bengtsfors kommun vore ett brott mot barnperspektivet att förutsätta att ett ensamkommande barn enbart har behov av boende och normal omvårdnad, då de kommit till Sverige utan legala vårdnadshavare. Trots att de barn som ensamma klarar att fly till Sverige har många resurser, har de alla också en gemensam riskfaktor i form av separationer bakom sig. Att samtala med ett nyanlänt ensamkommande barn kräver också alltid att man har samtal med tolk, vilket ökar kostnaden för grundutredningen markant. Har barnet anlänt till Sverige tillsammans med släktingar och barnets behov bedöms kunna tillgodoses inom ramen för en familjehemspacering, ska nämnden alltid se om barnet kan placeras i sitt nätverk. Skulle en släktingplacering eventuellt bli aktuell tar också utredningen av det tilltänkta familjehemmet mycket resurser i anspråk. Tänker man sig då att man ur den nya schablonersättningen på 52 000 kronor bryter ut den tidigare tilltänkta ersättningen på 31 000 respektive 39 000 kronor,

finns i värsta fall endast drygt 20 000 kronor kvar för att täcka kommunens kostnad för gode män, transportkostnad och tolkkostnad. Räknas kostnaderna bort för transport av ensamkommande barn och vissa tolkkostnader som inte ska rymmas inom utredningskostnaden samt att gode män i inte ska få sänkt ersättning ser vi att Migrationsverket behöver minska sina handläggningstider till att max uppgå till 10 månader för att ersättningen ska räcka. Detta är en orimlig hypotes och Bengtsfors kommun vill därför poängtera att det enligt nuvarande regelsystem är staten och inte kommunen som ska stå för kostnaderna för asylsökande personer och att kommunerna måste vara garanterad full kostnadstäckning.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagande av ensamkommande barn

I promemorian Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga föreslås en ny schablonersättning på 1350 kronor per dygn för ett ensamkommande barn, oberoende på om barnet är asylsökande eller har fått uppehållstillstånd. Bengtsfors kommun anser att införandet av en schablonersättning och en automatisk utbetalning av dessa medel, istället för tidigare ersättningssystem skulle vara mycket positivt för kommunen. Det tidigare systemet har varit svåröverskådligt och kräver att även små kommuner har en relativt stor administration kring dessa ersättningar. Det nya systemet kommer göra administrationen mindre.

Men Bengtsfors kommun vill samtidigt varna för att en sänkning av ersättningsnivåerna för barn placerade på HVB och i familjehem riskerar sänka kvaliteten på insatserna för dessa barn. Arbetsmarknadsdepartementet har enligt Bengtsfors kommun en övertro på den nya placeringsformen Stödboende. I promemorian skrivs att en betydande andel 16- och 17-åringar kommer att placeras i Stödboenden framöver vilket Bengtsfors kommun inte alls håller med om. För att placera en 16- eller 17-åring i ett Stödboende krävs särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara att barnet bedöms vara moget och förberett för ett eget boende och att barnet själv har uttryckt ett önskemål om ett eget boende. De flesta av våra ensamkommande barn har behov av tillgång på personal både nattetid och dagtid och då barnen från början varken förstår det svenska samhällets uppbyggnad eller har det nödvändiga språket för att snabbt kunna tillgodogöra sig färdigheter som behövs för att klara ett eget boende, anser Bengtsfors kommun att de allra flesta ensamkommande barn även fortsättningsvis kommer bedömas ha behov av placering i antingen HVB eller familjehem. Ett stödboende som placeringsform kan först blir aktuellt efter en längre tid i Sverige. Att en 16-åring har brutit eller brutits upp från sin familj och sitt sociala nätverk i hemlandet och utan vårdnadshavare tagit sig till Sverige gör inte att staten kan förutsätta att dessa barn har större mognad än andra barn och därför skulle ha större förutsättningar att klara ett eget boende i ett helt nytt land.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Bengtsfors kommun ställer sig positiv till att staten tar bort kravet på placeringsbeslut för att kommunen ska ha rätt till ersättning för en ensamkommande unga 18-20,5 år. Det finns en del unga och då kanske främst

unga som kommit som yngre till Sverige som inte längre har behov av en placering för att få sina behov tillgodosedda. Med nuvarande system har kommunen inte fått någon ersättning för de ensamkommande unga som är i behov av stöd men inte så omfattande stöd att de har behov av att fortsätta sin placering. Det föreslagna systemet är enklare och risken för att bedöma ett barns behov av placering som större än det i verkligheten är avtar, när själva beslutet inte längre är ett krav för att få ersättning.

I det nya förslaget kommer kommunen bara ha en begränsad rätt till ersättning för en ensamkommande unga över 18 år, men ersättningen kommer i gengäld att betalas ut oavsett om den ensamkommande har behov av placering eller enbart behov av andra typer av insatser. Ersättningen kommer att sänkas till 750 kronor per dygn och betalas ut kvartalsvis, under förutsättning att den ensamkommande samtidigt har uppburit studiestöd från CSN under någon av de månader som ligger inom det kvartal som kommunen får sin ersättning, samt är folkbokförd i kommunen. Då studiestöd kan betalas ut längst till och med det första kalenderhalvåret efter att den unga fyllt 20 år, kommer kommunen bara få ersättning för ensamkommande unga med behov av stöd till denne är max 20,5 år. Detta innebär också att kommunen inte kommer att få någon schablonersättning alls för unga över 18 år som inte går i skola. Arbetsmarknadsdepartementet menar då att kommunerna ska kunna få kostnaderna för försörjningsstöd för ensamkommande unga 18-21 år som inte får studiestöd ersatta. Det är bra att kravet på placeringsbeslut efter 18-årsdagen slopas då kommunen fortfarande kan få ersättning för ett ensamkommande unga med eget boende som enbart har behov av till exempel kontaktperson eller annat stöd från anvisningskommunen. Samtidigt är ersättningsnivån på 750 kronor så låg att ersättningen inte kommer täcka kostnaden för de barn som kommer till Bengtsfors som 17-åringar och som har behov av fortsatt omvårdnad och fostran på HVB eller stöd av personal på ett stödboende efter 18-årsdagen. I dagsläget bedöms dessa unga vara i majoritet jämfört med de ungdomar som på egen hand kan hitta ett boende i Bengtsfors kommun efter att de fyllt 18 år. Mot bakgrund av det måste kommunerna även ha en bostadsmarknad som gör att ett ensamkommande och studerade unga har möjlighet att komma in på bostadsmarknaden utan varken referenser eller fast inkomst.

Bengtsfors kommun vill poängtera att det med det nya systemet så finns det en risk att ensamkommande unga som under placeringstiden fyller 18 år får svårare att få igenom en ansökan om fortsatt boende i familjehem eller på HVB efter myndighetsdagen. Detta på grund av att kostnaden för en sådan placering blir för dyr. Det är också så att om en ungdom inte längre har behov av en placering kommer socialsekreteraren fortfarande ha ett utrednings- och uppföljningsansvar av de beslut som genererar rätten till andra stödinsatser enligt socialtjänstlagen. Dessa kostnader måste också tas med i beräkningen.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättat remissvar daterat 2016-08-09 sitt eget.

Bengtsfors kommun

Kommunledningskontoret

REMISSVAR

Datum
2016-08-09

Sida
5(5)

Göran Eriksson
Kommunchef

Sandra Jillnevik
Enhetschef ensamkommandeteamet